

Ukrainas iedzīvotāju vakcinācijai patvēruma uzturēšanās laikā
Veselības ministrijas, Imunizācijas valsts padomes un Slimību profilakses un kontroles centra
rekomendācijas ģimenes ārstiem

**Ukrainas iedzīvotāju vakcinācija patvēruma uzturēšanās laikā
(kopsavilkums)**

Bērnu vakcinācija atbilstoši vakcinācijas kalendāram	Bērnu vakcinācija, ja nav vakcinēts vai nav datu par vakcināciju*	Pieaugušo vakcinācija, ja nav vakcinēts, vai nav datu par vakcināciju
<ul style="list-style-type: none"> • Pret tuberkulozi, difteriju, stingumkrampjiem, garo klepu, poliomielītu, masalām, masaliņām, epidēmisko parotītu, b tipa <i>Haemophilus influenzae</i> infekciju, B hepatītu, vējbakām, pneimokoku infekciju, rotavīrusu infekciju, cilvēka papilomas vīrusa infekciju atbilstoši Ministru kabineta noteikumi 2000. gada 26. Septembra noteikumu Nr. 330 “Vakcinācijas noteikumi”¹ (turpmāk – MK noteikumi) 1. pielikumam “Bērnu vakcinācijas kalendārs” • Vakcinācija pret Covid-19 (uzsākšana, pabeigšana, balstvakcinācija). • Pret sezonālo gripu atbilstoši MK noteikumu IV¹. daļai. • Pret ērcu encefalītu saskaņā ar MK noteikumu 23.1 punktu. 	<ul style="list-style-type: none"> • Pret tuberkulozi (BCG vakcīna) līdz 16 gadu vecumam. • Pret B hepatītu, izmantojot monovakcīnu (HB), ja atbilstoši vecumam vai citiem apstākļiem nav iespējams ievadīt kombinēto vakcīnu. • Pret masalām, masaliņām un epidēmisko parotītu (MPR vakcīna) un vējbakām (<i>Varicella</i>) – līdz 6 gadu vecumam veic vienu poti, vēlāk – 2 potes. • Pret difteriju, stingumkrampjiem, garo klepu, poliomielītu, izmantojot kombinēto vakcīnu atbilstoši vecumam: DTaP-IPV-Hib-HB līdz 36 mēnešiem; DTaP-IPV līdz 13 gadiem, pēc tam – Tdap. • Pret pneimokoku infekciju. • Pret cilvēka papilomas vīrusa infekciju. • Pret rotavīrusu infekciju. 	<ul style="list-style-type: none"> • Vakcinācija pret Covid-19 (uzsākšana, pabeigšana, balstvakcinācija) • Pret difteriju un stingumkrampjiem saskaņā ar MK noteikumu 2. pielikumu • Pret sezonālo gripu atbilstoši MK noteikumu IV¹. daļai. • Grūtnieces – pret garo klepu no 20. grūtniecības nedēļas.

* Skatīt metodisko materiālu ārstniecības personām “*Vakcinācijas shēma bērniem, kas iekavējuši vakcināciju atbilstoši Latvijas vakcinācijas kalendāram*” D. Zavadska, D. Isarova, 2017. gads: https://bkus.lv/sites/default/files/editor/buklets_print_jul2017.pdf

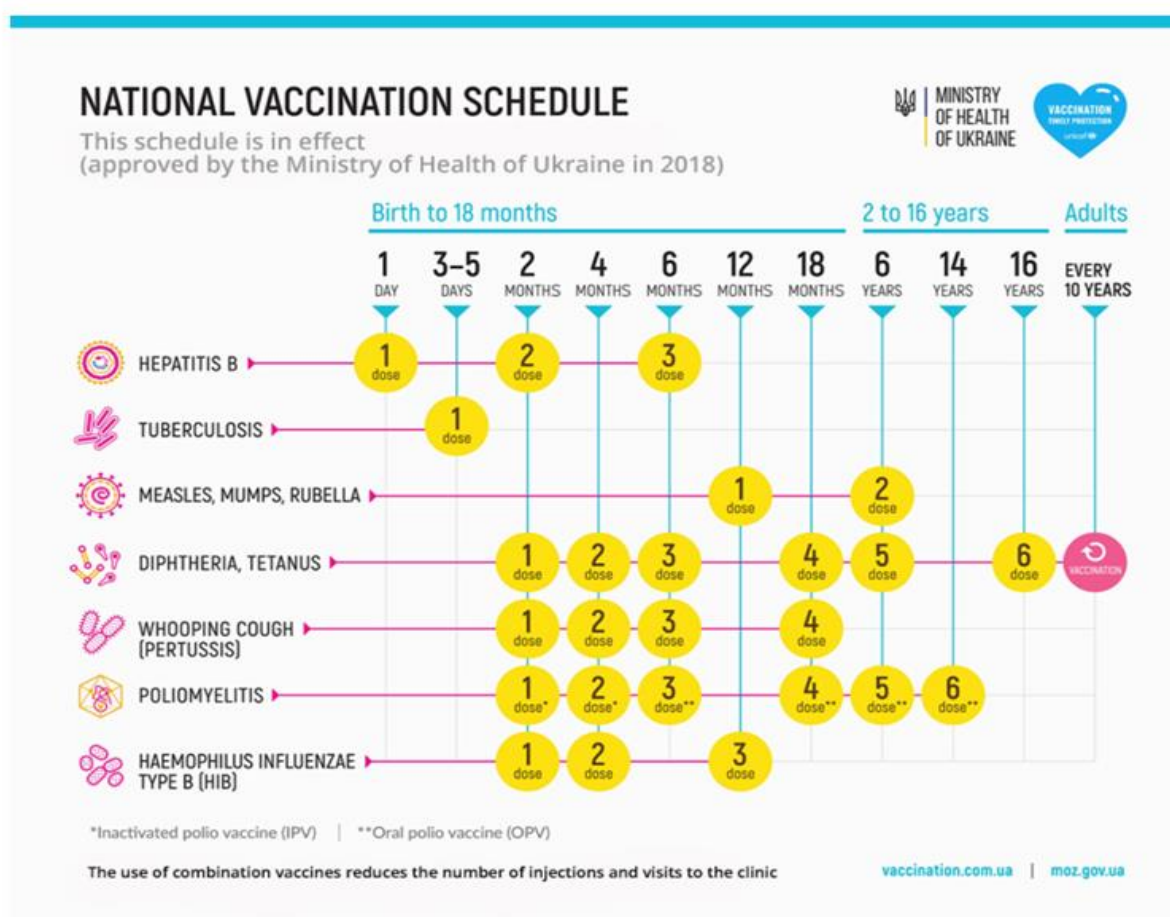
Vakcinācija pēc klīniskajām vai epidemioloģiskajām indikācijām:

- Bērni un pieaugušie – pret trakumsērgu pēc saskares ar dzīvniekiem vai cilvēkiem, kuri ir slimi vai ir aizdomas par viņu saslimšanu ar trakumsērgu.
- Personas, kuras nav vakcinētas pret B hepatītu un saņem hroniskās hemodialīzes vai hemodiafiltrācijas procedūras, – pret B hepatītu.
- Nevakcinētas kontaktpersonas (bērni un pieaugušie) pēc epidemioloģiskām indikācijām – pret difteriju, poliomielītu, masalām, masaliņām, epidēmisko parotītu.
- Atsevišķās profesijās nodarbinātu personu obligātā vakcinācija pret B hepatītu, trakumsērgu, ērcu encefalītu un dzeltenu drudzi (nodrošina darba devējs atbilstoši MK noteikumu IV. daļai).

¹ <https://likumi.lv/ta/id/11215-vakcinācijas-noteikumi>

Izskatot Ukrainas iedzīvotāju imunizācijas nepieciešamību laikā, kad tie meklē patvērumu Latvijā un to plānotais uzturēšanās laiks Latvijas teritorijā nav zināms, ir jāņem vērā Ukrainas vakcinācijas kalendāra īpatnības.

Ukrainas vakcinācijas kalendārs (aktuālā versija kopš 2018. gada)

Lūdzam pievērst uzmanību šādām Ukrainas vakcinācijas kalendāra īpatnībām un vakcinācijas pēctecības nodrošināšanas aspektiem:

- vakcīna pret B hepatītu tiek saņemta atsevišķi kā monovakcīna 1. dienā pēc dzimšanas, tad 2 mēnešu vecumā un trešā deva 6 mēnešu vecumā. Ja šīs devas ir saņemtas, turpmāka balstvakcinācija nav nepieciešama, izņemot personām, kuras saņem hroniskās hemodialīzes vai hemodiafiltrācijas procedūras (šādā situācijā lēmumu par vakcināciju būtu jāpieņem imunizācijas speciālistam vai ārstējošajam nefrologam);
- DTP-IPV-Hib (5 komponentu) vakcīna tiek saņemta tikai divas reizes: 2 un 4 mēnešu vecumā, bet 6 mēnešu vecumā tikai DTP un orālā dzīvā polio vakcīna. 4. deva DTP Ukrainā tiek veikta 18 mēnešu vecumā vienlaikus ar dzīvu vīrusu saturošo perorālo vakcīnu pret poliomiēlītu (OPV);
 - Ja uzturoties Latvijā, secīgi Ukrainā saņemtajam, ārsta praksē nav pieejama konkrēti paredzēto antigēnu sastāva vakcīna, tad izvēlei jābūt par labu vairāk nekā nepieciešams antigēnus saturošai vakcīnai nekā mazāk. Piem., ja nepieciešama 5 komponentu vakcīna, tad izvēle ir 6 komponentu vakcīna, nevis 4 komponentu. **Latvijā nav pieejama OPV, to vietā izvēlēties IPV saturošās vakcīnas;**

- Ukrainas bērni līdz gada vecumam saņem tikai 2 devas Hib komponentes, arī tādēļ ir būtiski izvēlēties plašāka antigēnu sastāva vakcīnas, ietverot Hib, lai novērstu invazīvas Hib infekcijas risku, atrodoties svešā valstī un epidemioloģiskajā situācijā;
- Ukrainas bērni līdz pusaudža vecumam var būt saņēmusi trīs OPV devas. Ja tās nav saņemtas, ir būtiski, lai kopā līdz pusaudža vecumam būtu saņemtas 5 polio komponenti saturošas vakcīnas devas. **NB! Latvijā ukraiņu bērniem 14 gadu vecumā dodama DTaP-IPV vakcīna, ne Tdap kā tas ir Latvijas imunizācijas kalendārā!!!**
- MPR vakcīna Ukrainā tiek saņemta 1 gada un 6 gadu vecumā. Ja nav pārliecības par šo vakcīnu saņemšanu anamnēzē, epidemioloģiskās drošības nolūkā ir būtiski nozīmēt MPR vakcīnu, pat ja izrādīsies, ka tā jau 2 reizes saņemta. Atkārtotas devas šajā gadījumā noteikti nekaitēs, taču nepilnīga MPR imunizācija ir ar paaugstinātu risku masalu atkārtotiem uzliesmojumiem. Līdz ar to, ja bērns nav vakcinēts vai nav datu par vakcināciju pret masalām, masaliņām un epidēmisko parotītu, līdz 6 gadu vecumam (ieskaitot) veic vienu MPR vakcināciju, un sākot no 7 gadiem nozīmē divas MPR potes ar intervālu 6-8 nedēļas;
- **BCG vakcīnu** jaundzimušie Ukrainā saņem 3.-5. dzīves dienā. Vairumam BCG vakcīnu saņēmušajiem var redzēt nelielu rētiņu kreisā augšdelma augšējā trešdaļā. Ja rētiņas nav, bet tuvinieki apgalvo, ka vakcinācija ir veikta, jautājuma izlemšanai par vakcinācijas nepieciešamību jāorganizē bērna konsultācija pie pneimonologa.
- Atgādinām, ka BCG vakcināciju ir jāveic līdz 16 gadu vecumam!
- BCG vakcinācija tiek veikta, ja bērns nav vakcinēts pret tuberkulozi vai nav informācijas par vakcināciju. Ja BCG vakcīnu paredzēts veikt jau > kā 2 mēnešu vecumā, pirms BCG vakcinācijas tiek veikts tuberkulīna tests, lai izslēgtu iespējamu bērna inficēšanos ar tuberkulozi. Ja tuberkulīna tests ir pozitīvs, BCG vakcināciju nevar veikt un bērns turpmākai izmeklēšanai jānosūta pie pneimonologa. Ja ģimenes ārsta prakses tuvumā nav iespējams veikt BCG vakcināciju, to var izdarīt pie imunizācijas speciālista BKUS Ģimenes vakcinācijas centrā, iepriekš piesakot pa tālruni +371 80708866 vai rakstot uz poliklinika@bkus.lv vai aizpildot pieteikuma formu <https://www.bkus.lv/lv/pieteikuma-forma>
- Ukrainas vakcinācijas kalendārā nav noteikta bērnu vakcinācija pret **rotavīrusu** infekciju, tā jāveic atbilstoši Latvijas vakcinācijas kalendāram. Ja Latvijā ierodas zīdains līdz 8 mēnešu vecumam, tam ir būtiski to saņemt. Vakcināciju var veikt ar 4 nedēļu intervālu starp devām, tātad vēlākais laiks, kad uzsākt vakcināciju pret Rota vīrusu ir 6 mēneši.
- Ukrainas vakcinācijas kalendārā nav paredzēta vakcinācija pret **pneimokoku infekciju**. Tā būtu indicēta visiem bērniem jebkurā vecumā, kuri ierodas Latvijā:
 - ja vakcinācija tiek uzsākta vecumā līdz 12 mēnešiem, tad vakcinācijas shēma ir 2+1, identiski kā Latvijas imunizācijas kalendārā, ievērojot rekomendētos intervālus starp 1. un 2.devu (1,5-2 mēneši), un starp 2. un 3.devu ne mazāk kā 6 mēneši;
 - ja bērns ir vecumā no 1-5 gadiem, tad veic 2 pneimokoku konjugētās vakcīnas devas ar 6 mēnešu intervālu;
 - ja bērns ir vecāks par 5 gadiem, nepieciešama tikai viena pneimokoku konjugētās vakcīnas deva.
- Ukrainas imunizācijas kalendārs neietver vakcināciju pret **vējbakām**. Tomēr ir būtiski, lai uzturoties Latvijā, tiktu veikta vakcinācija arī pret vējbakām, ja bērns līdz šim vējbakas nav izslimojis. Vakcinācija pret vējbakām šiem bērniem uzsākama no 12 mēnešu vecuma (maksimālā vecuma robeža nav) un epidemioloģiskās drošības nolūkā 2. deva nozīmējama pēc 6-8 nedēļām.
- Tāpat Ukrainas vakcinācijas kalendārs neietver vakcināciju pret cilvēka papilomas vīrusu infekciju (**CPV**), tomēr 12 gadus sasniegušiem jauniešiem, kamēr tie uzturas Latvijā, ir būtiski to nodrošināt.
- **Pieaugušajiem** Ukrainas patvēruma meklētājiem ir būtiski precizēt pēdējo iespējami veikto dT balstvakcināciju (pasaulē rekomendētais intervāls ir 10 gadi). Ja nav iespējams precizēt, vai un

kad ir saņemta minētā vakcīna, tad ir būtiski jebkura vecuma pieaugušajiem veikt balstvakcināciju ar dT.

- Sievietēm, kuras ir **grūtnieces**, no 20. grūtniecības nedēļas ir jāsaņem **garā klepus** vakcinācija.
- Iespējams bēgot no kara draudiem, nav bijis iespējams paņemt iepriekš veikto vakcināciju apliecinošus dokumentus, tomēr iespējams, ka persona var aprakstīt, kad pēdējo reizi ir saņemta vakcinācija, kādas vakcīnas, cik vakcīnas saņemtas pēdējā vizītē. Tādā gadījumā var turpināt jau uzsāktu vakcinācijas shēmu. Par vakcīnām, kur pastāv šaubas, vai tās vispār ir saņemtas, ir droši un ir nepieciešams tās ievadīt atkārtoti.
- Ukraina ir vienīgā valsts Eiropā, kur pēdējos gados ir bijuši pierādīti poliomiēlīta gadījumi. Tie saistāmi ar dzīvās vakcīnas saturošo celmu derivātu izraisītiem poliomiēlīta gadījumiem, tomēr ir būtiski apzināties, ka Ukrainā līdz šim nav bijis iespējams sasniegt efektīvu sabiedrības vakcinācijas pret poliomiēlītu aptveri vairāku iemeslu dēļ (vakcīnu trūkums, vakcīnu pretinieki). Tādēļ ir ārkārtīgi svarīgi, lai atrodotos Latvijā, bērniem tiek nodrošināta vakcinācija pret poliomiēlītu.
- Ukrainai jau ilgstoši ir bijušas grūtības nodrošināt augstu vakcinācijas aptveri ar vakcinācijas kalendārā ietvertajām vakcīnām, tādēļ liela daļa Ukrainas iedzīvotāju var būt ar nepabeigtu vai pat neuzsāktu vakcināciju.
- Ukrainas iedzīvotājiem meklējot patvērumu **Latvijā ir ļoti būtiski saņemt vakcināciju pret ērcu encefalītu, neatkarīgi no vecuma vai uzturēšanās Latvijā vietas.** Ņemot vērā, ka drīzumā sāksies ērcu aktivitātes sezona, tad pēc iespējas ātrāk ir jāpiedāvā vakcinācija pret ērcu encefalītu ar 2 devām (28-35 dienu intervāls starp devām). Imunizācijas valsts padome norāda, ka vakcinācija pret ērcu encefalītu jāsaņem visiem patvēruma meklētājiem, kas ieradušies no Ukrainas. No valsts budžeta līdzekļiem apmaksāta vakcinācija pret ērcu encefalītu tiek nodrošināta vadoties no tādiem pašiem principiem kā jebkuram Latvijas valsts piederīgajam - vakcinācija tiek nodrošināta bāreņiem un bez vecāku gādības palikušajiem bērniem, kā arī bērniem līdz 18 gadu vecumam, kas uzturas teritorijās, kurās saskaņā ar Slimību profilakses un kontroles centra epidemioloģiskās uzraudzības datiem ir visaugstākā saslimstība ar ērcu encefalītu.
- Vakcinācija pret **gripu** līdz 2022./23. gada gripas sezonas sākumam nav nepieciešama.
- Vakcinācija pret **Covid-19** veicama atbilstoši Covid-19 vakcinācijas rokasgrāmatai. Ja Ukrainas patvēruma meklētājs ir saņēmis EZA neregistrētu vakcīnu, šī persona uzskatāma kā pret Covid-19 nevakcinēts indivīds. Sīkāk skatīt IVP iepriekš sniegtās rekomendācijas šajā jautājumā.
- Izvērtējot Ukrainas patvēruma meklētāju vakcinācijas statusu, aicinām izmantot:
 - metodisko materiālu ārstniecības personām “*Vakcinācijas shēma bērniem, kas iekavējuši vakcināciju atbilstoši Latvijas vakcinācijas kalendāram*” D. Zavadska, D. Isarova, 2017. gads: https://bkus.lv/sites/default/files/editor/buklets_print_jul2017.pdf
 - metodiskos materiālus ārstniecības personām <https://www.spkc.gov.lv/lv/metodiskie-materiali> “Praktiskas rekomendācijas vakcinācijai pieaugušajiem un riska grupām” 2020. un 2022.gads un “Bērnu vecuma un citu riska grupu personu vakcinācija” 2019.gads.
- **Lai novērstu masalu, poliomiēlīta un difterijas uzliesmojumus, vakcinācija ar MPR, DTaP-IPV-Hib-HB, DTaP-IPV, Tdap, Td jāuzskata par prioritāti. Turklāt ir svarīgi aizsargāt vecāka gadagājuma cilvēkus un cilvēkus ar hroniskām slimībām ar vakcināciju pret Covid-19!**
- **Atgādinām, ka vienā vizītē var saņemt vairākas nepieciešamās vakcīnas, kā arī starp dažādām vakcīnām nav nepieciešams ievērot jebkādus intervālus.**

Jebkuru neskaidrību gadījumā gan bērnus, gan pieaugušos aicinām sūtīt pie imunizācijas speciālista BKUS Ģimenes vakcinācijas centrā, iepriekš piesakot pa tālruni +371 80708866 vai rakstot uz poliklinika@bkus.lv vai aizpildot pieteikuma formu <https://www.bkus.lv/lv/pieteikuma-forma>). Ģimenes ārstiem iespējams neskaidro situāciju aprakstīt un saņemt ĢVC speciālistu ieteikumus rakstot uz e-pastu vakcinācijascentrs@bkus.lv.